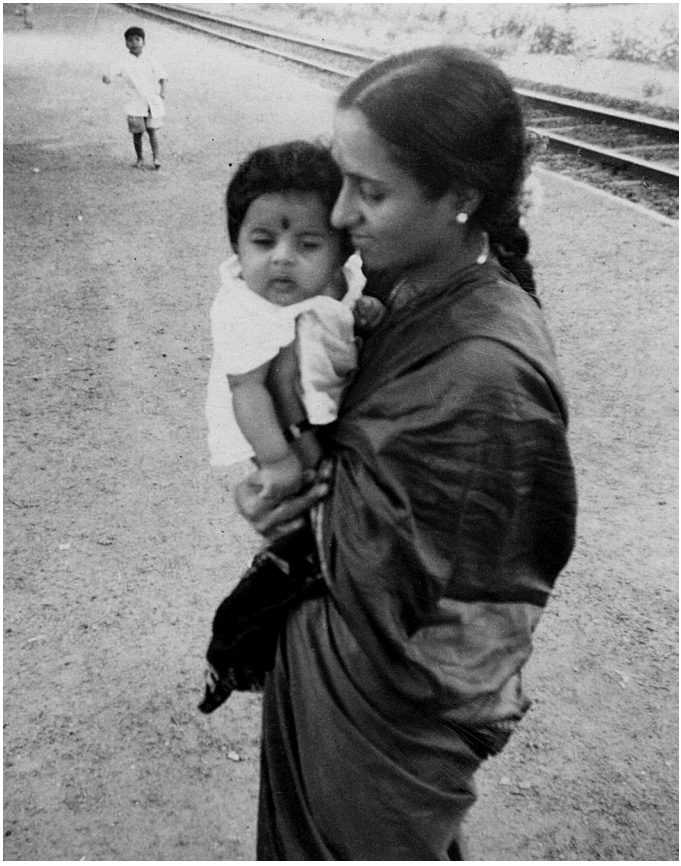

Провидението е очертало пътя към вечността, който мнозина очакват

ГУРУДЕВ
НА ПЛАТОТО НА ВЪРХА

Било време, когато мъдростта на йога лежала заровена под дългогодишни ритуални практики; когато религията надделявала над човешките ценности; когато игрите се превръщали във войни, а хората воювали като на игра. Тъкмо в такова време в едно старо селце в Южна Индия местните често виждали малко момче, потънало в дълбока медитация. „Моето семейство е навсякъде – казвало то. – Хората ме чакат."

Никой не му вярвал тогава.

Минали години и милиони идвали при порасналото момче, за да открият себе си.

С възвишеното си излъчване и прагматично учение той и до днес утвърждава ценностите на радостта, мира и любовта по целия свят. Неговото изкуство на дишането – Сударшан Крия – преобразява хората и влиза в техните домове като алтернативен начин на живот, който ги вдъхновява за себеосъществяване. Той се превърна в гуруто, който направи ефирното осезаемо и промени издълбоко всички сфери на човешките стремления – от изкуството до архитектурата, от здравните грижи до рехабилитацията, от вътрешния покой до външната динамика.

От безгрижно дете до тийнейджър, търсещ компанията на светците, от млад инструктор по медитация до почитан духовен Учител – това е Гурудев – Шри Шри Рави Шанкар, на когото е посветен настоящият, пропит с обич, разказ на сестра му Бхануматхи Нарасимхан – близък свидетел на мистичния път на живота му.

„Гурудев: На платото на върха" е опит да поберем океана в чаша, за да предложим на читателите си глътка от вечността.

СЪДЪРЖАНИЕ

Пролог 9

1. Изгрев в полунощ. 13
2. Идли, крави, храмове и игри. 20
3. Перли по бреговете на времето. 30
4. Океан в чаша. 43
5. Близка връзка 56
6. Пророчеството 70
7. Космическият ритъм 74
8. Дни на гулаб джамуни и чипс. 82
9. В полите на петте хълма 92
10. Безсънни нощи под източни небеса 106
11. Шепотът на вечността 113
12. Любовта не е емоция 123
13. Потъни и ще бъдеш спасен 132
14. Великата игра 140
15. Там, където времето замръзва и струи мъдростта . . . 148
16. Целият свят е сцена 155
17. Мъдрост за закуска 177
18. Светът е едно семейство 185

Епилог 196

ПРОЛОГ

Истината има много измерения.

Докато седях на първия ред на пресконференцията в балната зала на *Hotel Nacional de Cuba*, аз се чувствах като скала от спокойствие насред буря от емоции и въпроси без отговор. В залата жужаха поне стотина различни разговора на испански. Подът беше покрит с плетеница от кабели за телевизионните камери. Операторите се местеха насам-натам, за да намерят най-добрия ъгъл за снимане. Повечето не бяха подготвени за истинността на този миг. После влезе Иван Маркес, водачът на Революционните въоръжени сили на Колумбия – Народната армия, известни повече като ФАРК, и седна, следван от Гурудев. С блестящата си бяла роба и дългата си коса, и брада той излъчваше святост, която рязко контрастираше с всичко останало. Изведнъж цялото внимание се насочи към сцената.

– Ние сме съгласни с Учителя Шанкар, че дълбоко в себе си всички сме жертви – каза Иван Маркес. – И че ако стъпим върху това разбиране, можем да загърбим миналото и тъжната история на насилието, която не бива да се повтаря. С негова помощ ще помирим своя дух с нашата благодатна страна, чиято съдба не може да бъде войната. Можем да постигнем своите политически цели, но в новата светлина на ненасилието.

Мнозина гледаха на членовете на ФАРК като на престъпници, отговорни за смъртта на близо двеста и пет-

десет хиляди души през последните петдесет години. В очите на Гурудев обаче те бяха жертви, зовящи за помощ. Дълбоко в себе си тези войници търсеха по-добро бъдеще за децата си. Гурудев не за пръв път подемаше такава кауза. Той влезе в Червената зона на Ирак, където дори служителите на ООН се бояха да стъпят; в Ничията земя на Шри Ланка, за да стигне до Тамилските тигри; в разкъсаната от война Украйна, за да възкреси надеждата на хората… Нима имаше нещо, което брат ми не би направил в името на мира? Аз обаче за пръв път го придружавах на такава мисия.

Пристигнахме в Богота, столицата на Колумбия, на 25 юни 2015 г. по покана на президента Хуан Мануел Сантос. Десетминутната среща с президента прерасна в едночасова дискусия, в която Гурудев обеща да направи каквото е нужно, за да се постигне мирно споразумение. Когато заминахме обратно за Хавана, мислех, че ни предстои аджият – неколкодневно мълчание и почивка. Нямах представа какво ме очаква. От летището ни взе ретро автомобил. Помислих си, че са го избрали специално за Гурудев, но скоро разбрах, че в Куба всички коли са такива.

Хотелът се намираше в стара викторианска сграда – с богати орнаменти, бяла и чиста. Стаята ми беше просторна. В единия край имаше кът с бюро. Нощните лампи бяха изящни и ръчно изрисувани. Чувствах се много приятно. Настаних се и заспах с мисълта за красивата утрин, която ми предстоеше. На следващия ден всички се заприготвяха с вълнение за срещата. Аз не разбирах и думичка испански, но въпреки това казах: „Идвам с вас!“. Предупредиха ме, че ще присъстват командири на партизански отряди, и аз мислено се настроих за среща със свирепи на вид мъже, изповядващи крайни идеологии. Останах приятно изненадана от високообразованите личности, които въпреки напрегнатата си външност имаха

меко и топло излъчване. Предполагаше се, че са невъоръжени, но имах чувството, че оръжията им все пак са на една ръка разстояние.

Говореха с изключителна ангажираност. Преводачът се опитваше да предаде чувствата им, но и без него умората и обезсърчението им бяха ясно доловими. Тези хора бяха изгубили твърде много от своите; бяха се уморили да водят непрестанна война. Присъстваха и няколко жени; разбрах, че около четирийсет процента от членовете на ФАРК са жени. Много от командирите бяха преминали петдесет-шейсетгодишна възраст и ясно си личеше, че копнеят за мир. Имаха свой вестник, своя телевизия и почти управляваха свое паралелно правителство. Бяха силни, но жадуваха за промяна. Гурудев изслуша всеки един от тях, разбра тревогите им, разсъждаваше заедно с тях.

Всеки миг беше наситен с емоция. На първия ден създадоха връзка помежду си. На втория ден го признаха за Учител.

– Бях виждал само дървени и каменни фигурки на светци, но сега стоя пред жив светец – каза пастор Алапе, един от командирите на ФАРК, като подаде два камъка на Гурудев – един, който да бъде зареден с енергията му и върнат на ФАРК, така че хората му да могат да го докосват и да чувстват присъствието му, а другият да остане за Гурудев. – Обещаваме на Учителя, че ще възприемем принципите за ненасилие на Ганди.

Бях поразена. Нима наистина беше възможно? Тези корави мъже бяха омекнали само за три дни. Гурудев ги беше вдъхновил с доблестта на ненасилието. Един от журналистите искаше да разбере как е успял да промени нагласите на партизаните. Но кое всъщност беше важното: какво се казва или *кой* го казва?

Всички живеем в свой собствен свят, като в балон. Ко-

гато пътувам с Гурудев обаче, аз успявам да изляза извън балона си – защото виждам хората, които го очакват навсякъде. В асансьора на хотела например срещнахме представители на мексиканския парламент. Гурудев ги поздрави, а когато разбраха, че е дошъл да проповядва мир, те веднага го поканиха да говори пред парламента в Мексико. В Колумбия, Южна Африка и на Северния полюс, по летища, железопътни гари и пешеходни алеи – истината е, че хората го чакат навсякъде. Била съм с него в деветдесет страни и навсякъде съм усещала зова на сърцата, копнежа на искрените им души и върховния стремеж на разума към нещо по-висше. И виждах как успяват да го постигнат по съвършено естествен начин благодарение на него.

Медиите нарекоха това исторически момент. Аз имах честта да наблюдавам разгръщането му със собствените си очи. Като дете обичах да се разхождам по брега на океана и да събирам фините и красиви миди. Всяка от тях беше скъпоценно съкровище за мен. Сега, докато обикалям бреговете на времето, чувствам, че съм събрала безброй скъпоценни моменти. След пресконференцията с Гурудев излязохме да се разходим по плажа. Вървях мълчаливо и се наслаждавах на успокояващите звуци на океана. Вълните се надигаха и спускаха, също като събитията в живота ми, но той оставаше спокоен и неподвижен в дълбините си. Всичко около мен се променя, но аз оставам същата. Гурудев остава същият. Ощипвам се, за да се уверя, че не сънувам: той е моят брат, моят учител. Но кой е той наистина?

1

ИЗГРЕВ В ПОЛУНОЩ

От тъмното среднощно небе върху кокосовите листа паднала малка капчица вода и се търкулнала на земята – предвестник на летните дъждове. С всяка следваща капка, която се докосвала до тайните на нощта, във вените на жадната почва се разливала освежаваща хладина. Уханието на земята изпълнило откритият двор. Дъждът бил обилен – знак, че девите (ангелите) са щастливи. Аламелу перима (леля) вдигнала признателно очи към небето и на лицето ѝ се изписала нежна усмивка. Вниманието на всички останали било съсредоточено върху тежкото дишане и стоновете, които се чували през дебелата тикова врата на малката стаичка в дома на баба и дядо в Папанасам – майка ми раждала. И никой дори не знаел какво вълшебено пътуване ни предстои.

Спомням си Папанасам като мило, простичко село; спокойно, но кипящо от живот. Разположено на около двайсет и пет километра от град Тханджавур в Тамил Наду, името му означава „разрушаване на греховете“. По тесните му прашни улички се кипреха къщички в четинадски стил с типичните си веранди и колони. Входовете им бяха украсени с изящни ранголи от оризово брашно, които издаваха срънчостта и въображението на жените в дома. Малките катерички, които тичаха наоколо, се радваха на пиршеството и като трудолюбиви мравчици отнасяха ориза зрънце по зрънце.

Подобно на повечето къщи в селото и нашата представляваше продълговата едноетажна постройка с каменен под, открит двор, покрив с керемиди и варосани стени с ниша за вечерната лампа. Тук живееха четиримата братя и трите сестри от семейството на Амма*. Аламелу перима беше най-голямата. Всичките ми лели и вуйчовци бяха средни на ръст, слаби, с остри черти и „житен“ цвят на кожата и говореха на благозвучен тамилски. Бяха сплотено семейство и безкрайно скъпи на Амма. Семейството на по-малкия брат на дядо ми също живееше тук. В Папанасам всички се завръщаха у дома си.

Малката веранда, наречена тинай, където обикновено се събираха гостите, водеше към двойни врати от масивен бирмански тик с фина резба на Лакшми. След тях се откриваше широк коридор с колони, водещ към отделните стаи. От откритият двор струеше светлина и чист въздух. В края на коридора се намираше кухнята – динамичният център на живота, където от ранна утрин отекваше съвършена хармония от звуци на кълцане, рязане, песни и бъбрене. Идваха Сваминатхан, който се грижеше за оризовите полета, търговецът на зеленчуци с кошове, пълни със свежи продукти, и цветарят, който носеше красиви гирлянди от екзотични жасминови цветове, сръчно вплетени в бананови влакна. Всяка сутрин изпълнявахме пуджа** и редовно посещавахме храмовете в околността. Обядът се сервираше върху бананови листа, а следобед седяхме, приказвахме си и сърбахме горещо кафе. Вéчерите ни минаваха под звуците на карнатската музика*** и вина****.

---

* Амма (хинди, тамили и др.) – майка. – Бел. прев.

** Пуджа – ритуална молитва. – Бел. прев.

*** Музика, характерна за Южна Индия на територията на днешните щати Карнатака, Тамил Наду, Андра Прадеш и др. – Бел. прев.

**** Вина – древноиндийски струнен музикален инструмент от бамбук. – Бел. прев.

Амма произхождаше от ортодоксална браминска фамилия с дълбоко вкоренени традиции и ценности. Имаше религиозен темперамент, отнасяше се с безкрайно старание към всичко, което правеше, и балансираше грижите за всички членове на семейството според различните им потребности. С винаги чистото си, колосано сари, което сама гладеше, и дългата си коса, прибрана на спретнат кок, за мен тя бе олицетворение на съвършенството. Амма казваше, че един ден е почувствала как в нея прониква лъч светлина и скоро след това заченала. В Индия е нещо обичайно момичето да живее в дома на майка си по време на бременността. Един следобед, няколко месеца след зачеването, докато си почивала, тя чула детски глас: „Амма, добре ли си?“, и веднага го споделила с по-голямата си сестра. Аламелу перима си помислила, че щом всяка чувствителна майка може да усети как бебето рита в утробата ѝ, защо да не може и да общува с него? Макар и практични, тези жени вярваха в много неща.

13 май 1956 г. Специалният ден настъпил и вуйчовците ми, перима, пати Сетхалакшми (баба ми по майчина линия), антхаипати Савитри (сестрата на дядо ми) и семейството ѝ се събрали в къщата. Разчистили малкото помещение вдясно от входа, където обикновено се складираха разни кашони и продукти, и го превърнали в родилна стая. Повикали акушерката Тхангам. Цялото семейство с трепет очаквало бебето на Вишалам.

Пати и майка ми помагали на акушерката в стаята. Вуйчовците ми крачели нервно напред-назад и нетърпеливо очаквали новини от Аламелу перима, която влизала и излизала от стаята.

– Бебето има голяма глава – отбелязала Тхангам и казала на Вишалам да напъва малко по-силно.

Нежният капчук на дъжда и тежкото дишане на родилката се смесвали с ведическите песнопения, които се